

Energimarknadsrapport olja, gas, kol

Läget på olje-, gas- och kolmarknaderna

Vecka 8–9, 2016

Samuel Cizuk
Shafagh Elhami
Rebecka Bergström
Alexander Meijer
Analysavdelningen

Kontakt: energimarknadsrapport-oljagaskol@energimyndigheten.se

Sammanfattning

Inledningsvis under vecka 8 sjönk oljepriserna något, då marknaden verkade tvivla på effekten av det avtal som veckan innan annonserades gemensamt av Saudiarabien, Qatar, Venezuela och Ryssland. Trots lägre prisprognoser och att de två senaste lagerrapporterna från EIA visade på fortsatt ökande lagervolymer har priserna sedan stigit från den 25 februari, med några få undantag. Prisuppgångarna kan främst tillskrivas det minskande antalet amerikanska oljeriggar och förväntningar på produktionstaksavtalet. Under vecka 8 var minskningen av antalet amerikanska aktiva oljeriggar relativt liten, men det var dock den åttonde veckan i rad med en tvåsiffrig minskning.

I nyheter i korthet rapporterar vi om:

- Låg tillförsikt bland europeiska raffinörer
- Fulla diesellager i Europa leder till flytande lagerhållning och ändrade fartygsrutter

Under förra veckan steg priset på den holländska gashubben TTF med 0,5 procent jämfört med föregående vecka. Brittiska NBP sjönk under vecka 9 med 0,5 procent jämfört med veckan innan. Generellt speglas marknaden av stabila lager och i snitt något kallare väder än normalt. Uttag ur lagren från europeiska gashubbar uppgick den senaste veckan till 2,48 miljarder kubikmeter, vilket motsvarar ungefär samma nivå jämfört med förra året. Uttaget är dock 0,27 miljarder kubikmeter större än veckan innan. De totala europeiska gaslagren uppgår nu till 5,7 miljarder kubikmeter, vilket är 18 procent högre jämfört med förra året.

I nyheter i korthet rapporterar vi om att:

- Gazprom vill återuppta skrotad gasledning mellan Italien och Grekland
- Shell tecknar avtal med Bulgarien om prospektering i Svarta havet
- Eni får tillstånd för flytande LNG-anläggning utanför Moçambique

Det europeiska kolpriset har de senaste veckorna fått stöd av stigande oljepriser och tilltagande oro för strejk bland gruvarbetarna i Colombia, där löneförhandlingar nu är i full gång. Det europeiska referenspriset API 2 avslutade vecka 9 på 46,35 dollar per ton efter att fredagens handel stängde.

Den fria tilldelningen av utsläppsrätter bidrog under tisdagen (den 23 februari) till det största prisfallet inom en dag på 13 månader, efter att många industriaktörer sålde av de överskott som uppstått genom den gratis tilldelning för 2016 som skett nu i årets början. Efter detta var priset relativt oförändrat och decemberkontraktet stängde på 4,93 euro per ton koldioxid efter fredagens handel.

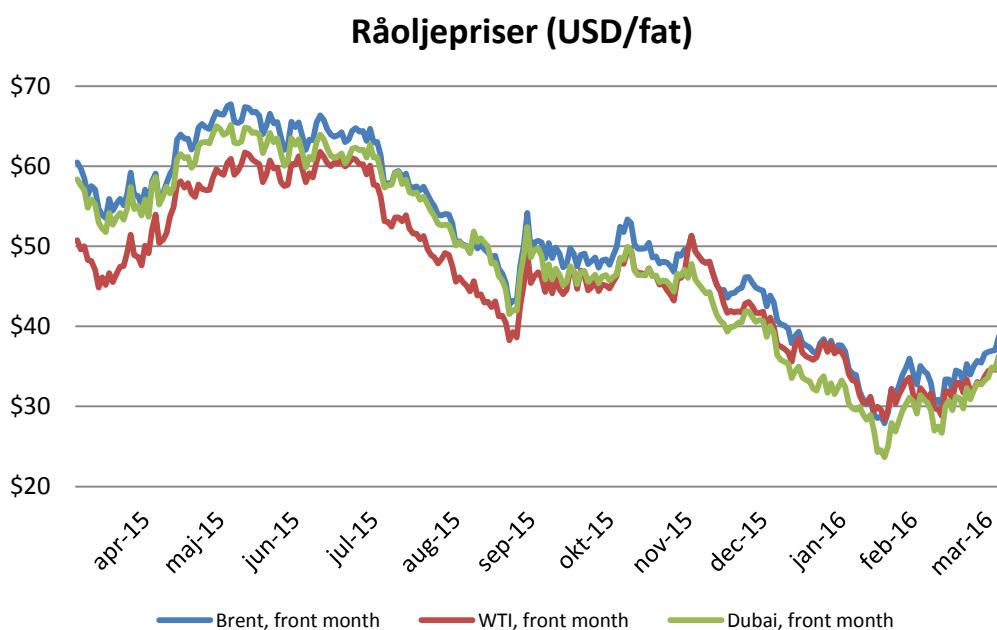
Innehåll

Oljemarknader	3
Nyheter i korthet: Olja	5
Naturgasmarknader	7
Nyheter i korthet: Naturgas	9
Kolmarknader	11
Utsläppsrätter	12

Oljemarknader

Inledningsvis under vecka 8 sjönk oljepriserna något, då marknaden verkade tvivla på effekten av det avtal som veckan innan annonserades gemensamt av Saudiarabien, Qatar, Venezuela och Ryssland (se föregående marknadsrapport). Avtalet handlade i korthet om ett produktionstak vid januaris produktionsvolym – om andra oljeproducerade länder också gick med i avtalet. Bland andra har Iran fortfarande inte velat gå med i avtalet, utan anger fortsatt att de satsar på att öka sin produktion och export för att komma tillbaka till produktionsnivåerna innan sanktionerna så fort som möjligt. Irans oljeminister Bijan Zanganeh har till och med kallat förslaget att Iran skulle frysa sin produktionsnivå för ett skämt.

Den 23 februari höll Saudiarabiens oljeminister Ali Al-Naimi ett anförande där han var optimistisk till att den globala oljemarknaden kommer att återbalanseras och att oljepriserna därmed kommer att stiga. Ministern menade på att dagens situation med ett väldigt lågt oljepris och en marknad ur balans beror på att innan oljeprisernas nedgång under 2014 hade priserna nått en så pass hög nivå att vartenda fat producerades, oavsett ekonomiska förutsättningar. Al-Naimi menade istället att priser kring 100 dollar per fat ”verkade rimliga”. Denna prisnivå ledde, menade ministern på, till en robust tillväxt av både konventionell och okonventionell källor. Al-Naimi menade också att avtalet med Qatar, Venezuela och Ryssland är ett första steg i processen att återbalansera marknaden. Han var dock tydlig med att minskningar i produktionen inte kommer att ske och annonserade också att det under mars kommer att hållas ett nytt möte för att få fler producerande oljeländer att gå med i avtalet. Dow Jones rapporterade under fredagen den 4 mars att mötet är planerat till den 20 mars.

Källa: Montel

Den 24 februari annonserade Fitch Ratings att de sänker sina kortsiktiga prisprognoser för Brent och WTI till i snitt 35 dollar per fat under 2016, vilket är en sänkning från 45 dollar per fat. Deras långsiktiga prisscenario är fortsatt oförändrad vid 65 dollar per fat. Sänkningen i närtid beror på en hög lageruppbyggnad under vintern, en högre produktion från OPEC än förväntat under januari samt en ökad övertygelse om längre ekonomiskt tillväxt under 2016. Barclays Research annonserade att de förväntar sig att priset på Brent ligger på i snitt 33 dollar per fat under första halvan av 2016, för att sedan gå upp till i snitt 41,5 dollar per fat under andra halvan av året. Trots lägre prisprognoser och att de två senaste lagerrapporterna från EIA visade på fortsatt ökande lagervolymer har priserna stigit sedan den 25 februari, med några få undantag.

Prisuppgångarna kan främst tillskrivas det minskande antalet amerikanska oljeriggar och förväntningar på produktionstaksavtalet. Under vecka 8 var minskningen av antalet amerikanska aktiva oljeriggar relativt liten, men det var dock den åttonde veckan i rad med en tvåsiffrig minskning. Under vecka 9 rapporterade en rysk statlig nyhetsbyrå att Rysslands energiminister Alexander Novak meddelat att oljeproducerande länder som tillsammans står för 73 procent av världens oljeproduktion har gått med på att frysa sina oljeproduktioner. Enligt Förenade Arabemiratens statliga nyhetsbyrå sa landets energiminister Suhail al-Mazrouei den 1 mars att alla oljeproducenter borde gå mot att frysa sin produktion, vare sig man vill eller inte.

Priserna fick ytterligare stöd när EIA under vecka 8 rapporterade att den amerikanska råoljeproduktionen minskade med 25 000 fat per dag. Flera analytiker ser också en snabbare minskning i den amerikanska produktionen framöver, till följd av finansieringssvårigheter. Under fredagen den 4 mars rapporterade Dow Jones om en ökning om 242 000 amerikanska jobb inom gods-, tillverknings- och byggsektorn, vilket förväntas stärka den amerikanska oljeefterfrågan. Även informationen om att Kina satsar på en ekonomisk tillväxt om minst 6,5 procent under de fem kommande åren ökade förväntningarna på en ökad efterfrågan och ledde till en ytterligare prisuppgång i slutet av vecka 9.

Nyheter i korthet: Olja

Låg tillförsikt bland europeiska raffinörer

Raffinering/drivmedel/marknad/politik: Europas raffinaderikris väntas återvända och flera raffinaderier kommer stå inför nedläggning, enligt ett i stort sätt enigt möte under EU:s *Refining Forum*, i Bryssel under vecka 9. Ungefär två miljoner fat per dag av Europas raffinaderikapacitet har försvunnit sedan 2008, ”men den utvecklingen kommer troligtvis fortsätta”, uppgav EU:s energikommissionär Arias Canete till forumet, som sammanför EU-kommissionen, EU:s medlemsstater och industrin i en dialog om raffinaderinäringens konkurrensförutsättningar. EU kommer, efter ett flertal utvärderingar sedan dialogen startade 2012, att förenkla och underlätta sitt regelverk, vilket enligt Canete blivit för komplext. EU kommer dock inte ge avkall på riktningen mot en lågutsläppsekonomi, framförallt avseende koldioxid. Innovationer som bidrar till att sänka koldioxidutsläppen kommer fortsättningsvis premieras. Konsekvensen, enligt Pedro Miro Roig, VD för spanska CEPSA, blir en minskad efterfrågan på raffinaderinäringens produkter och därmed lägre efterfrågan på raffinaderikapacitet. Avvikande röster från EU:s politiska spektrum hördes, främst genom EU-parlamentarikern Elisabetta Gardini, som menade att stängda raffinaderier i Europa betydde mer raffinering utanför Europa i länder med slappare utsläppsregler, samt att ökad inblandning av, samt byte till, biodrivmedel skulle underminera EU-raffinörernas lönsamhet.

Överlag verkade det dock finnas en acceptans inom sektorn att den globala konkurrenssituationen och raffinaderidödens återkomst i Europa är oåterkallelig, då riktningen är satt mot avfossilisering av Europas ekonomier. Vissa varningar höjdes dock för konsekvensen ur ett perspektiv om trygg energiförsörjning, när importberoendet från angränsande regioner, främst Mellanöstern och forna Sovjet, ökar allteftersom Europeisk kapacitet försvinner. Produktmarknaderna är inte lika likvida eller globala som råoljemarknaderna och därför mer sårbara för fysiska, såväl som politiska störningar. En globalisering av bränslemarknaderna pågår dock och om några decennier kan detta mycket väl bli en ickefråga.

Efter flera år med dålig lönsamhet upplevde Europas raffinörer från mitten av 2014 till mitten av 2015 en exceptionellt bra period med höga marginaler. Drastiskt fallande råoljepriser gjorde det möjligt för raffinörer att dra nytta av marginalen gentemot inte lika snabbt och djupt fallande produktpriser. Dessutom sporrade låga produktpriser efterfrågan på bensin i Asien och USA, regioner som till skillnad från Europa inte har ett kroniskt bensinöverskott. För Europas raffinörer innebar detta att ett lukrativt exportfönster tillfälligt öppnades. Sedan hösten 2015 har dock marginalerna fallit och de har nu i början av 2016 nått nivåer som är de lägsta sedan mitten av 2014.

Fulla diesellager i Europa leder till flytande lagerhållning och ändrade fartygsrutter

Lager/marknad: Europa har hittills haft en relativt varm vinter, vilket tillsammans med att de europeiska raffinaderierna har gått på högvarv samt en ökad import har lett till ovanligt höga lagervolymer av diesel och lätta eldningsoljor i Amsterdam-, Rotterdam- och Antwerpenområdet (ARA). Hamnarna i ARA är leveranspunkt för future-kontraktet ICE gasoil.

Lagernivåerna i ARA har under de senaste månaderna ökat till 26 miljoner fat, vilket är mer än 7 miljoner fat högre än femårsgenomsnittet. De höga lagernivåerna har lett till att diesel nu hålls i flytande lager i området och importerad last blir omdirigerad för längre rutter.

Diesel och lätta eldningsoljor som produceras i raffinaderier i ARA-området brukar vanligtvis transporteras på pråmar på floden Rhen och via en ledning som går nära floden, till västra Tyskland och östra Frankrike. Under hösten 2015 var det ovanligt lågt vatten i Rhen, vilket gjorde att utgående tankpråmar inte kunde lämna ARA vilket därmed ökade lagerhållningen. Vattennivån har ökat den senaste tiden, men en minskad efterfrågan på eldningsolja har fortsatt hålla lagervolymer ovanligt höga.

Den höga raffinaderiverksamheten i Europa har drivits på av bland annat en hög efterfrågan på bensin från USA och Västafrika under sommaren och hösten 2015. En ökad produktion av bensin ger också en ökad volym diesel och eldningsoljor, eftersom man från ett fat råolja alltid får en mängd olika produkter, oavsett efterfrågan.

Samtidigt har importen till ARA ökat då flera länder som tidigare varit traditionella exportörer av diesel och lätt eldningsolja till Europa har utökat sin kapacitet för att producera dessa lågsvavliga destillat. Exempelvis har raffinaderier i Ryssland uppgraderats för att producera lågsvavliga bränslen och ökat exporten av dessa destillat till Europa. Också nya raffinaderier i bland annat Saudiarabien och Indien som har tagits i bruk under de senaste åren har ställts in för att maximera produktionen av lågsvavlig diesel och lätt eldningsolja, vilket ökat det globala utbudet. Efterfrågan på lågsvavliga destillat har ökat kring nordvästra Europa och Nordamerikas kuster till följd av sänkta gränsvärden för svavelutsläpp från sjöfarten i dessa områden, så kallade SECA¹-områden.

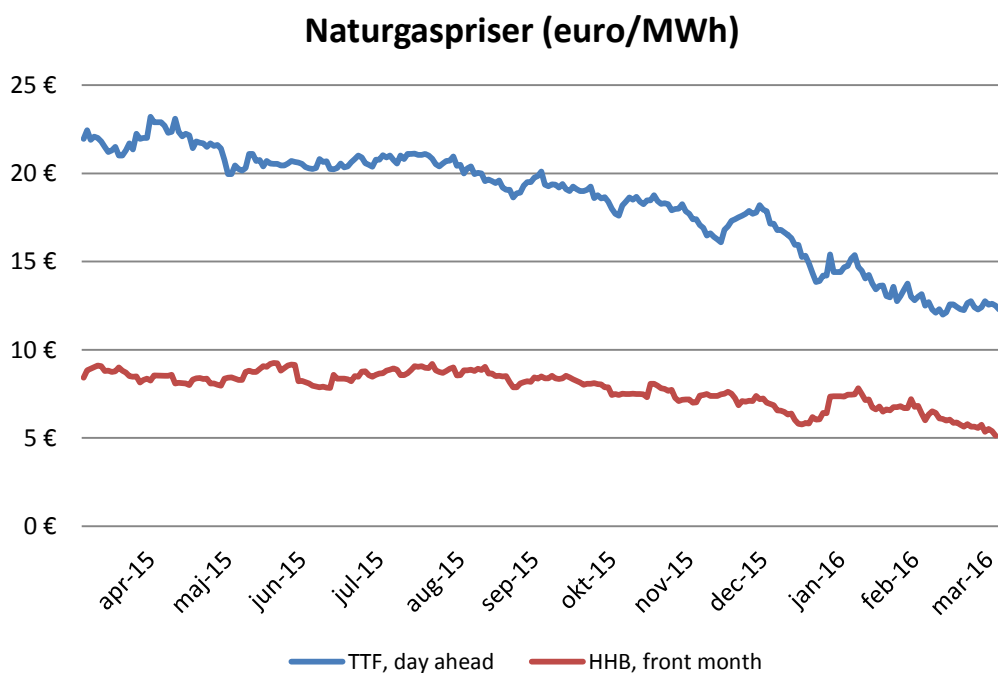
Enligt uppgifter ska situationen även lett till att fartyg från mellanöstern och Indien ska ha rundat Godahoppsudden på vägen till Europa snarare än att ta vägen genom Suez-kanalen. Den ändrade fartygsrutten tar ungefär dubbelt så lång tid, vilket ger leverantören mer tid att hitta en köpare eller ledigt lagerutrymme på land.

¹ Sulphur Emission Control Area. Inkluderar Östersjön, Nordsjön, Engelska kanalen samt Nordamerikas kuster och innebär att utsläpp från sjöfart maximalt får släppa ut 0,1 volymprocent svavel.

Naturgasmarknader

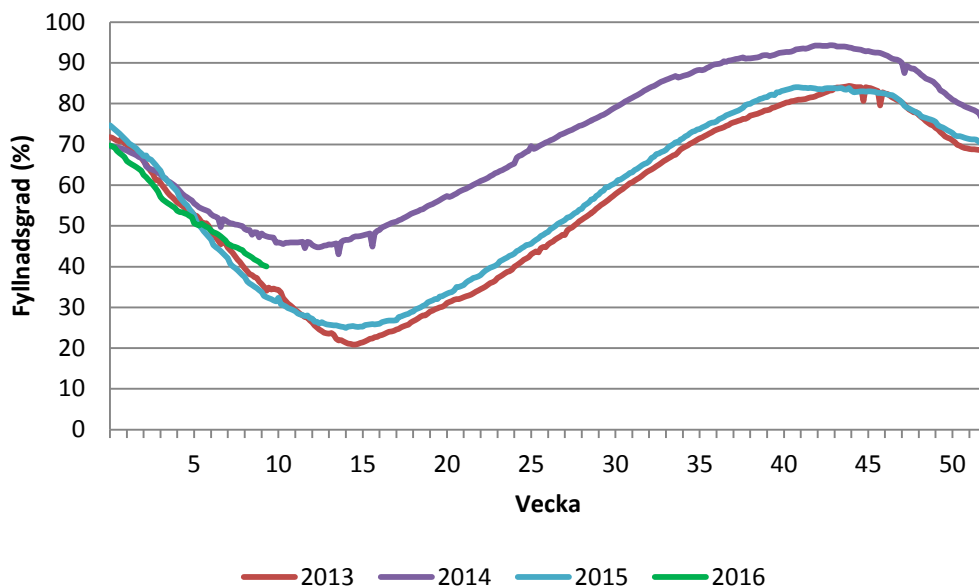
Under förra veckan steg priset på den holländska gashubben TTF med 0,5 procent jämfört med föregående vecka. Brittiska NBP sjönk under vecka 9 med 0,5 procent jämfört med veckan innan. Under veckan handlades gas på NBP till ett premium mot gas på TTF som uppgick till 1,05 euro per MWh, jämfört med 90 cents premium under vecka 8. Premien beror på fortsatt kallt väder i UK. Generellt speglas marknaden av stabila lager och i snitt något kallare väder än normalt.

Oljepriserna har under de två senaste veckorna stigit något, vilket tenderar att också driva upp gaspriserna. Förväntningarna på mer tillgänglig LNG i Europa framöver innebär dock att de europeiska hubbpriserna förmodligen i allt mindre utsträckning kommer påverkas av de oljeindexerade kontraktpriserna. Under veckan som gick tog importerande länder i nordvästra Europa emot 0,21 miljarder kubikmeter större volymer LNG jämfört med veckan innan. Det motsvarar 0,23 miljoner kubikmeter större volymer än året innan. Lagernivåerna av LNG ökade med 0,18 miljarder kubikmeter till 4,22 miljarder kubikmeter, vilket är 0,59 miljarder kubikmeter mindre än vid samma tidpunkt förra året.

Källa: Montel

Fyllnadsgrad i europeiska gaslager

Källa: GSE minus strategiska lagervolymer

Uttag ur lagren från europeiska gashubbar uppgick den senaste veckan till 2,48 miljarder kubikmeter, vilket motsvarar ungefär samma nivå jämfört med förra året. Uttaget är dock 0,27 miljarder kubikmeter större än veckan innan. De totala europeiska gaslagren uppgår nu till 5,7 miljarder kubikmeter, vilket är 18 procent högre jämfört med förra året.

Ukraina tog ut ungefär 0,31 miljarder kubikmeter ur lager, vilket kan jämföras med uttag om 0,2 miljarder kubikmeter veckan innan. Ukrainas lager uppgår nu till ungefär 9,8 miljarder kubikmeter, vilket är 1,8 miljarder kubikmeter högre än förra året.

Nyheter i korthet: Naturgas

Gazprom vill återuppta skrotad gasledning mellan Italien och Grekland

Policy/infrastruktur/export: Den 24 februari skrevs en avsiktsförklaring (MoU) i Rom mellan ryska Gazprom, italienska Edison och grekiska DEPA om att leverera rysk gas till Grekland och Italien via en undervattensledning i Svarta havet. Hur den ryska gasen ska nå Grekland är ännu okänt men det finns två alternativ på bordet; antingen via Turkiet eller via Bulgarien.

Enligt Gazprom ska parterna återuppliva projektet ITGI Poseidon (Interconnector Greece-Italy) som var ett projekt som föreslogs för några år sedan för att transportera gas från det azerbajdzjanska Shah Deniz-fältet i Kaspiska havet. Projektet valdes dock bort av Shah Deniz-konsortiet till fördel för TAP (Trans-Adriatic Pipeline). Projektet ITGI Poseidon var relativt långt utvecklat när konkurrensen hårdnade om vilket projekt som skulle få gasen från Shah Deniz fältet och nu uppges att man för den nya överenskommelsen vill använda sig av det arbete som redan utförts inom projektets ramar. Transportkapaciteten för projektet var tänkt att uppgå till 12 miljarder kubikmeter per år, genom en 800 kilometer lång ledning bestående av två sektioner; en på 600 kilometer som korsar Grekland och en på 200 kilometer under Joniska havet, den sistnämnda med namnet Poseidon. Projektet lades dock på hyllan när det blev uppenbart att TAP var det projekt som skulle få stöd av EU och bli del av EU:s strategi med den södra gaskorridoren, som syftar till att leverera gas från Azerbajdzjan till EU, eftersom marknaden inte är tillräckligt stor för båda.

Ryssland har de senaste åren lanserat flera nya omfattande gasinfrastrukturprojekt som South Stream, Turk Stream och Nord Stream II. Vissa kritiker menar att dessa snarare är politiska än kommersiella då de inte kan anses vara ekonomiskt lönsamma med nuvarande marknadsläge. När South Stream och Turk Stream sedan lagts i malpåse och Gazprom nu lanserar ett nytt exportprojekt finns det politiker och experter som är skeptiska till om projektet alls blir av, med tanke på ryska fonders status och sanktionerna mot Ryssland.

Än så länge är det endast ett kungörande av projektet, men Energiunionens vice president Maroš Šefčovič menar att om operatörerna skulle bestämma sig för att börja bygga ledningen så kommer EU behöva göra en bedömning för om projektet är kommersiellt gångbart. Existerande infrastruktur utnyttjas för närvarande bara till halva kapaciteten, så frågan väcks om vad adderad kapacitet skulle få för konsekvenser för den existerande infrastrukturen och om gasefterfrågan är tillräcklig för nya exportprojekt. Šefčovič har varit noga med att framhålla att alla nya projekt inom EU dessutom måste vara förenliga med EU:s lagstiftning. Italienska representanter framhåller att Poseidon skulle vara i full enlighet med EU-lagstiftning och skulle stärka Italiens försörjningstrygghet och landets roll som viktig gashubb i södra Europa. Vidare hävdar Grekland att projektet stärker Greklands roll som en port för gas från diversifierade källor, samt tryggar Europas gasförsörjning eftersom rysk gas kan levereras via en alternativ väg.

Shell tecknar avtal med Bulgarien om prospektering i Svarta havet

Kategori: Shell har undertecknat ett avtal med Bulgariens regering om olje- och gasprospektering i Svarta havet utanför Bulgariens kust. Detta meddelades i ett pressmeddelande den 23 februari från Bulgariens regering, där det uppgavs att avtalet undertecknats av Bulgariens energiminister Temenuzhka Petkova och representanter från Shell och ska gälla för fem år framöver, med option för ytterligare två år. Prospekteringen gäller djuphavsundersökningar inom det 7 000 kvadratkilometer stora Silistar-blocket. Shell planerar att investera 18,6 miljoner euro i undersökningarna, som är planerade att påbörjas inom 18 månader.

Avtalet är resultatet av en överenskommelse mellan de båda parterna från september 2015. Bulgarien har de senaste åren jobbat aktivt med att locka till sig investerare inom gas- och oljesektorn. Landet är i nuläget till stor del beroende av rysk gas men har en ambition om att diversifiera utbudet, till exempel genom inhemsk utvinning. Landets premiärminister Boyko Borisov uppgav i januari även att landet jobbar vidare tillsammans med EU för att etablera en bulgarisk gashubb och att Bulgarien vill bli en nyckelaktör inom gasförsörjningen inte bara inom balkanområdet utan ur ett centraleuropeiskt perspektiv.

Eni får tillstånd för flytande LNG-anläggning utanför Moçambique

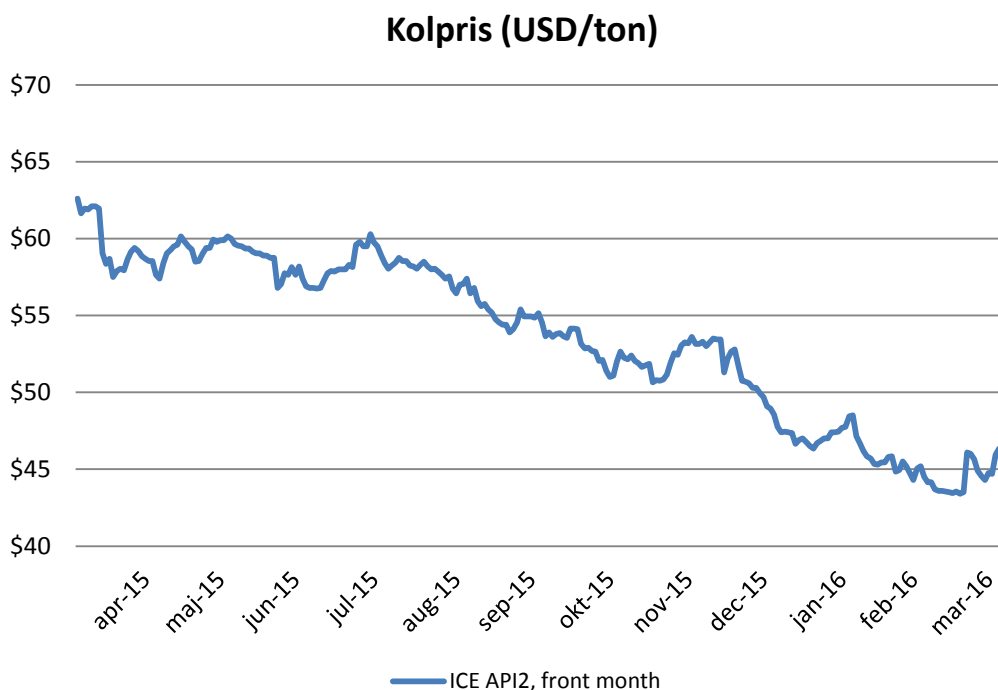
Produktion/LNG: Det italienska energibolaget Eni meddelade den 26 februari att de nu fått de tillstånd de behöver för att kunna gå vidare med utvecklingsplanerna om en flytande LNG-anläggning i anslutning till det stora fältet Coral utanför Moçambiques kust. Fältet upptäcktes 2012 och ligger cirka åtta mil från kusten i Rovumabassängen, som innehåller några av världens största fynd av naturgas. Coral ligger på över 2 000 meters djup och beräknas innehålla fyndigheter motsvarande omkring 425 miljarder kubikmeter gas. Regeringen i Moçambique har nu godkänt den första fasen av Enis utvecklingsplaner, vilka innefattar borrandet av sex brunnar samt konstruktion av flytande förvätskningsanläggning för produktion av LNG till havs. Det finns bara ett fåtal flytande LNG-anläggningar i världen och detta väntas bli den första i Afrika. Den första fasen av utvecklingsplanerna innefattar produktion motsvarande omkring 142 miljarder kubikmeter gas.

Eni är operatör inom tillståndsområde 4 i Rovumabassängen där fältet är beläget. Område 4 ägs till 70 procent av Eni East Africa, medan Galp Energia, Kogas och Empresa Nacional de Hidrocarbonetos äger tio procent vardera.

Utvecklingsplanerna är de första som fått godkännande bland de stora fyndigheter som gjorts i Rovumabassängen, vilka skulle kunna göra Moçambique till en betydande aktör på LNG-marknaden i framtiden. Eni uppger även att de arbetar vidare med utvecklingsplanerna för de ännu större fyndigheterna i Mambakomplexet, som också återfinns i Rovumabassängen.

Kolmarknader

Det europeiska kolpriset har de senaste veckorna fått stöd av stigande oljepriser och tilltagande oro för strejk bland gruvarbetarna i Colombia, där löneförhandlingar nu är i full gång. Priset steg i takt med att förhandlingarna pågått och att parterna inte såg ut att kunna enas och under fredagen (den 4 mars) så röstade 98 procent av arbetarna hos landets största kolproducent Cerrajon för att gå ut i strejk. Detta innebär att de fackliga företrädarna nu kan utlysa strejk fram till den 15 mars. Det europeiska referenspriset API 2 avslutade veckan på 46,35 dollar per ton efter att fredagens handel stängde.

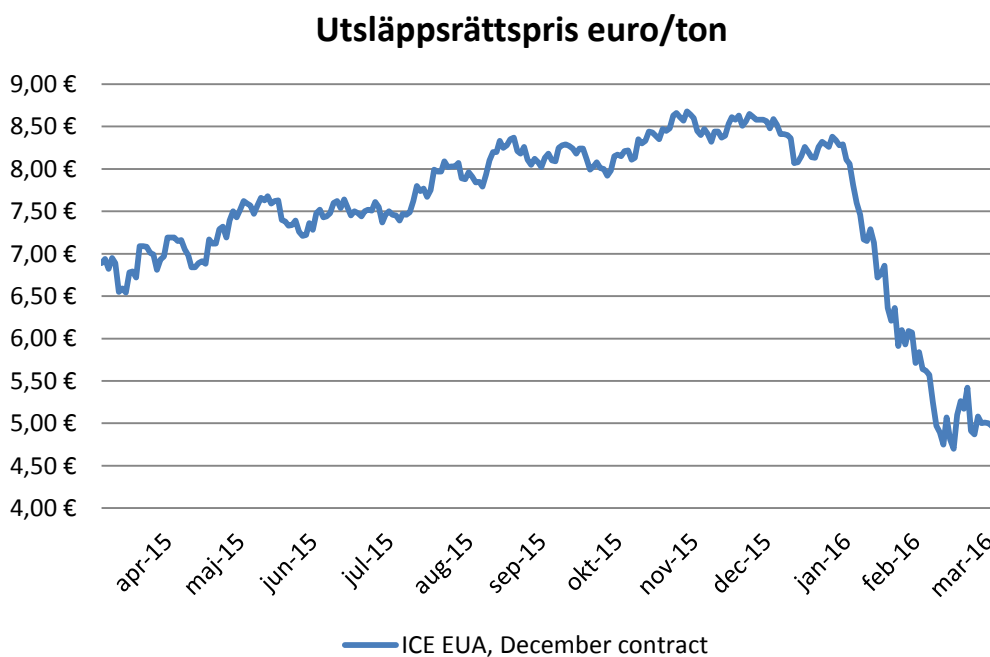

Källa: Montel

På stillahavsmarknaden uppges efterfrågan vara fortsatt dämpad. Bank of Indonesia rapporterade under den senaste veckan att Indonesiens kolexport minskade med cirka tio procent under 2015 jämfört med föregående år. Totalt uppgick kolexporten 2015 till 366 miljoner ton, vilket fortfarande gör landet till världens största kolexportör, räknat i vikt. Den största anledningen till minskningen var den minskade importefterfrågan från Kina, som under året minskade sin kolimport med cirka 30 procent.

Utsläppsrätter

Utsläppsrättspriset har fått visst stöd under de senaste veckorna till följd av att vissa aktörer har köpt på sig utsläppsrätter inför den kommande årliga verifieringsrundan. Det branta prisfall som började efter årsskiftet fick förmodligen många aktörer som behövde utsläppsrätter inför verifieringsrundan att avvakta för att se när prisfallet skulle nå botten. Dock har det inte lett till någon större prisökning, eftersom det råder fortsatt överutbud på marknaden som dessutom spås på av den fria tilldelning av utsläppsrätter som förekommer inom industrin. Just den fria tilldelningen bidrog under tisdagen (den 23 februari) till det största prisfallet inom en dag på 13 månader, efter att många industriaktörer sålde av de överskott som uppstått genom den gratis tilldelning för 2016 som skett nu i årets början. Efter detta var priset relativt oförändrat och decemberkontraktet stängde på 4,93 euro per ton koldioxid efter fredagens handel.

Källa: Montel